

PUSZTIT AZ ÁRTÉRI JÁRULÉK

Tatárszentgyörgy, Baracs-pusztá, Sarlósár és Szabadrét gazdaközönségének panasza

Testvérlapunk, az *Új Nemzedék* néhány nappal ezelőtt ismertette azt a „Gyászjelentést”, amelyet a tatárszentgyörgyi gazdakör küldött széjjel az ország minden részébe a Pestmegyei Dunavölgy Lecsapoló és Öntöző Társulat által létesített csatorna pusztításairól. A *Nemzeti Újság* most a gazdakör vezetésétől levelet kapott, amelyben feltárják sérelmeiket, azt a mérhető gazdasági pusztulást, amelybe a vízhiány a tatárszentgyörgyi, a baracspusztai, a sarlósári és szabadréti gazdákat sodorta. A levelet közérdekű tartalmánál fogva készségesen közreadjuk.

— A Soroksártól Bajáig kigyózó Pestmegyei Dunavölgy Lecsapoló és Öntöző Társulat csatornája kegyetlen elemi csapásként húzódik végig a mi határainkon is és terméketlenséget, árvizet, aszályt, emberi könnyeket, nyomorúságot és pusztulást terjeszt maga körül! Ismerjük jól ennek a csatornának keletkezési történetét és tudjuk, hogy az elgondolás az volt, hogy a fölösleges vizeket csatornába gyűjtik és tárolják, majd öntözésre használják föl. Innen a célt kifejező kettős elnevezés is: lecsapoló és öntöző társulat.

— Sajnos, a kivétel nem fődte az elgondolást. Felmunkát végeztek. Elmaradt az öntözés és nélkülül a lecsapolás nemcsak, hogy nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket, hanem valóságos egyiptomi csapást jelentett az itteni érdekeltekre. Visszasírjuk a tocsogós nádasokat, a bőséges nád- és szénatornást, a vizek és mocsarak lecsapolásával megszünt harmatképződést, és bőséges esőzést. A csatornák elnyelik a föld táperezét, a talajvizet, meleg májusit esőt. Kópár, vizgatatlan sivatag lett ebből a vidékből, ahol még a fák is kipusztulnak.

— A csatornával vízmentesített terület hitvány talajánál fogva gazdaságilag nem hasznosítható és ezt a „savanyu”, kulturálatlan földet előbb hosszú ideig tartó előkészítéssel kell följavítani és termőképessé tenni. Az „átokcsatorna” a talajviz szintjét leszállította, a csapadékot jelentősen csökkentette és nyáron uralkodóvá tette a szélsőséges, száraz klímát.

Bőség — gyereksirokban

— Bekövetkezett a talaj kiszáradása és elszikesedése és a vizek lecsapolása miatt elsvatagosodott az alföld és a kiszáritott legelők, réteken és kaszálókon, ahol azelőtt haragoszöld kövér fü termelt, dus legelő volt, alig terem meg a legelőszáznak a nyári és téli takarmánya.

— A tapasztalatok szerint nem vitás többé, hogy a talajviznek káros méretű csökkentésével, vagy elvonásával megsértették a tulajdonukat és megrongálták a földünk termőképességében rejlő értékünket. Mi sem lenne természetesebb, minthogy kárpótlást kapjunk elsenvedett kárainkért. Ehelyett behajtanak rajtunk „közadók módjára” ártéri járulékok címén olyan összegeket, amely a földadónak is többszöröse és melynek súlya alatt sorban válnak az érdekeltek vándorbotos nincstelenné. Mindezt pedig annak a délibábos reménynek az alapján, hogy a lecsapolás és öntözés által ontani fogja a föld a 36 pengős buzatermést.

— Azzal azután igazán keveset törődtek, hogy a remények nem váltak valósággá, az öntözés elmaradt s emélfogva a lecsapolt terület a 36 pengős buza helyett semmit sem termő, szikes, száraz, savanyu zombók, vagy kiszikkadt, forró homok lett. Ennek a számítási hibának szörnyű rizikóját viselik a mi vidékünk árteresei gazdái.

— Megdöbbenő közönnel találkozunk veszkialtásainkkal szemben. Beadványokkal, előterjesztésekkel ostromoljuk az érdekelt hatóságokat, minisztériumokat. — rámutatunk arra, hogy e szerencsétlen helyzet sürgős orvoslása állami földad, hiszen elvész az ország, ha a felét kitévő Alföldről terméketlen sivatag lesz. Ezt pedig meg kell akadályozni és meg kell valósítani a vizgazdálkodás legfontosabb, de eddig elmaradt ágát: az öntözést.

— Addig pedig, amíg ez megvalósítható, a „jogállamban” divatos magánjog elvei szerint fel kell függeszteni az ártéri járulékokat és kárpótolni a kárvallottakat.

— Tatárszentgyörgy község és a köz-

igazgatásilag hozzátartozó Szabadrét, Sarlósár, Baracs-pusztá alig 50 km-nyire van légtávolságban Budapesttől, melynek gyakorlati megközelítése nem tartozik a könnyű földadatok közé. Sok kilométernyire van fölünk a vasút! Vidékiünket tulnyomólag nagyon szegény emberek lakják, akik az alig termő homok-

Kiáltó számok

— A pestvármegyei Dunavölgy lecsapoló és öntöző társulat elvezette erről a vízszegény vidékről, erről a nyáron át szinte folyton égő Szaharáról azt a vilzet, amelyet itt tárolni és öntözésre felhasználni kellett volna! S ezért a károkozásért fizetnie velünk ártéri járulékokat. Egyik gazda 12 hold homokja után fizet 8 pengő földadót és 104 pengő ártéri járulékat, — egy másik 21 holdja után fizet 11 pengő földadót és 170 pengő ártéri járulékat. Van olyan, akinek a földadója 69 pengő, az ártéri járuléka 780 pengő. Kiáltó, tiltakozó, ijesztő számok ezek!

— Még Gömbös Gyula megígérte, hogy sürgősen intézkedik a panaszok kivizsgálásáról. Meg is jelent itt rövidesen egy bizottság Péczely Nándor kir. pénzügyi főtanácsos és Gold József pénzügyi tanácsos, az alsóadabasi adóhivatali főnök személyében, akik a község vezető jegyzőjének és a gazdakör elnökének kíséretében bejárták az ártéri járulékokkal sújtott vidékünket és személyes tapasztalataik alapján jelentették illetékes felsőbbeségüknek, hogy a panaszok jogosak, az ártéri járulékok a vidékre nézve aránytalanul magasak és az érdekeltek anyagi romlását okozzák.

— A történeti hűség kedvéért el kell mondanunk azt is, hogy elviselhetetlen ártéri sérelmeinket elsírtuk a pénzügy-

ból csak kemény munkával tudják ki-termelni a mindennapi kenyeret. A pótdó 100 százalékos és ez bizony már azt jelenti, hogy a paraszti igénytelenséget is mélyebbre kell süllyeszteni — az emberileg elviselhető színvonal alá. A hus és cukor, a ruha, a lábbeli ritka vendég ezen a vidéken és ezért vészszegények, golyvások, rongyosok és satnyák ezek az itteni kis magyar polánták. Azért valamilyen itt is nagy a bőség: a gyermeke-sírokban!

— Ezt a vidéket éveken át egymásután sújtják az elemi csapások, gyakori vendége a jégverés és a lecsapolás óta szinte állandó jelenség: az aszály. De ezeket a sorscsapásokat is kiheverné valahogyan ez a szorgalmas, munkáskezü magyar nép! De képtelen megbirkózni azzal az államlal ránk zúdított szörnyű csapással: az elviselhetetlen ártéri járulékokkal, melyeknek súlya alatt egymásután pusztul el itt minden földszagú ember, legyen az nagybirtokos, vagy zsellér-ember.

fejlődésben levő gyermekeik talán sohasem jutnak a csontképződés szempontjából elengedhetlenül szükséges cukorhoz, postájukat csak elvélve viszi ki a kézbesítő községi kishíró. Az újság, a napilap, ismeretlen kultúrtervező a részükre. Csak a telküket mérgező és fertőző szel-sőséges szajtó jut el hozzájuk rejtélyes földalatti utakon. Sok kísérletet tettünk a tanyai postajárat rendszeresítése iránt, de „fedezet hiányában a kérelem nem

volt teljesíthető”. Keserű érzés fojtogatta a torkomat, amikor elmondottam nekik, hogy a közgyűléstől az ügyük, az igazsá-gos panaszuk a földművelésügyi minisz-terhez megy végleges döntésre!

— A földművelésügyi minisztérium élön pedig ma dr. Darányi Kálmán miniszter-elnök áll, aki szereti a földet, szereti a népet, szereti az igazságot és aki az ügy alapos átvizsgálása után orvosolni fogja sérelmeiket és megmenti őket és család-jaikat a magyar föld és a magyar haza számára, amelyeknek szükségük van az ő dolgos magyar kezeikre. Főszolgabirá-juk megígérte, hogy deputációt vezet a földművelésügyi minisztériumba sérel-meik ügyében. Az öntözés nélkül lecsa-poló társulat közgyűlésének kegyetlen határozatát megfellebbeztem — nevük-ben!

Közben várva, reménykedve dolgozom és — pusztulnak!

Dr. R. Gy. gazdaköri elnök.

ELADÁS: VI. TERÉZ KÖRUT & IV. PROHÁSZKA OTTOKÁR U. 8. Tartóssági garancia!

minisztériumhoz, a földművelésügyi mi-nisztériumhoz, az alispán urhoz, a lecsa-poló társulathoz és más egyéb hatósá-gokhoz intézett előterjesztéseinkben is. Közben azután megtudtuk beadványaink sorsát! A földművelésügyi minisz-tériumhoz intézett előterjesztésünket meg-találtuk a lecsapoló társulatnál, a lecsa-poló társulathoz intézett beadványunkat a pénzügyminisztériumnál, a pénzügy-minisztériumhoz intézett előterjesztésün-ket a földművelésügyi minisztériumban. 18 iktatószámunk volt már és hajszoltak bennünket Budapestben egyik minisz-tériumból a másikba.

— Közben a Lecsapoló és Öntöző társu-lat január 20-ikán megtartott közgyü-lése elé került vidékünk árteresei lakosá-gának sokszorosán előterjesztett ké-relme, az ittjárt kormánybizottság ked-vező véleményével együtt, de ott a sze-mély szerint tulnyomó többség szavaza-tával szemben a becsold alapján több szavazattal rendelkező néhány ember le-szavazta, méltányos, igazságos és emberi kérelmünket. Elfogadták az elnökség azon javaslatát, hogy elismerik kérelmük méltányosságát, jogoságát, de fedezet hiányában kérelmüket nem teljesíthetik.

— Ezzel szemben néhány adat az itteni állapotokról. Több helyen, szinte alig el-választva állataitól, élnek az emberek. Igen sok 15—18 éves ifju és leányzó nem ült még vonaton, nem ismerik a rádiót,